

MAAOMAVALITSUS

EESTI MAAOMAVALITSUSTE LIIDU HÄALEKANDJA

22. detsembril 1934. a.

Nr. 12

KAHETEISTKÜMNES AASTAKÄIK

Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Toimetaja: F. Wellner.

Tellimise hind:	Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hind:
Aastas . . . . . Kr. 5.—	Tallinnas, Suur Roosikrantsi nr. 12. Tel. 452-72. Posti j. arve nr. 252.	1 lhk. Kr. 20.—, ½ lhk. Kr.
Pooles aastas . . . . . „ 2.50	Jooksvad arved: Eesti Panga Tal-	10.—, ¼ lhk. Kr. 5.—, 1/8 lhk.
1923 aastak. . . . . „ —.50	linna osak. nr. 609, E. Rahvapangas	Kr. 2.50, 1/16 lhk. Kr. 1.25.
1924—1931. a. à . . . . . „ 2.50	nr. 991 ja Põllumeeste keskpangas nr. 728.	Dokumentide kaotamise kuulu- tused 50 senti dokumendi pealt.

Ilmub üks kord kuus, 12 numbrit aastas.

SISU:

Poola omavalitsuste reform — L. Kahkra	Lhk. 179
Perekonnaseisuametniku ülesandeist vallas- laste legitimeerimisel ja adopteerimi- sel — T. Teder	„ 184
Kohtukutsete ja maksuteadaannete edasi- saatmise viisidest	„ 189
Riigikohtu seletusi	„ 190
Küsimusi ja vastuseid	„ 101
Kuulutusi	„ 178

Vallavalitsustele.

Hobusepasside ja teiste dokumentide maksvusetaks tunnistamisest on kõige kasulikum kuulutada meie ajakirjas „Maaomavalitsuses“.

„Maaomavalitsuse“ toimetus.

Eesti Omavalitsuste Kinnitus A.-S.

„OMA“

Põhi- ja tagavarakapitalid üle
Krf. 520.000.—

toimetab

tule-,

elu-,

rahe-,

koduloomade-,

murdvarguse- ja

klaasikindlustusi

Edasikindlustuste vastuvõtmine valdade vastastikku kindlustusseltsidelt.

Seltsi osanikkudeks on kõigi maakondade omavalitsused, paljud linna-, alevi- ja valdade omavalitsused.

Seltsil omad majad Tartus ja Viljandis.

Juhatus ja peakontor: Tartus, Riia tn. 41, telef. 44 ja 5-62.

Peaagentuurid:

Tallinnas, Väike-Karja tn. 3, telef. 437-59.

Rakveres, Viru Pangas, telef. 109.

Pärnus, Rütli tn. 29, telef. 2-30.

Agentuurid kõigil pool üle maa.

Tähelepanu!

Liidu laos on veel piiratud arvul saadaval

„Sundnormide kogu maaomavalitsuste kohta“

Koostanud E. Maddison ja J. Kaiv.

Liidu juhatuse otsusega on otsustatud, et likvideerida ladusolevat vähest tagavara lõpulikult ja et vastutulla raamatu tarvitajatele, müüa viimaseid eksemplare broshüüritult 6 krooni ja nahkkoites 8 krooni 50 senti eksemplar.

Raamat sisaldab üle 1000 lehekülje ja mahutab eneses kogu vene- kui ka omariikluse aegse normide kogu maakonna-, valla-, alevi- ja osaliselt ka linnaomavalitsuste kohta.

See raamat ei tohiks puududa üheski omavalitsuse- ega riigiasutuses ja on vajaliseks käsiraamatuks igale omavalitsustegelasele ja ka igale kodanikule.

Tellimised saata: Eesti maaomavalitsuste liit,
Tallinn, S. Roosikrantsi 12.

Poola omavalitsuste reform.

L. Kahkra, vann. adv. abi.

(Järg.)

III.

Vallaomavalitsuste reform uue seaduse alusel.

Eriti suuri ja põhipanevaid muudatusi toob uus Poola omavalitsuseseadus 23. III. 1919. a. vallaomavalitsuste organisatsiooni. Vallaomavalitsuste ümberkorraldamiseks oligi vajaline suurejoonelisem ja kaugemaleulatuv ühtlustamine.

Igale vähegi Poola olude tundjale torakas kohe silma vallaomavalitsuste, kui administratiivühikute mitmekesine ning ebaühtlane territoriaalne suurus.

Endistest Vene kubermangudest moodustatud vojevoodkondades (Warszawa, Lodz, Kilce, Lublin, Bialystok, Wilno, Nowogrodek, Polesie, Wolyn) oli suurem osa valdu viiest kuni kümnetuhande elanikuni. Poolas on nelisada vallaomavalitsust enam kui 10.000 elanikuga. Selle vastu aga endiste Austria provintside (vojevoodkonnad Krakow, Lwow, Stanislawow, Tarnopol) ja eriti endistest Preisi provintsidest moodustatud vojevoodkondades Poznan ja Pomorze olid erakordselt väikesed vallad. Lõunapoolsetes vojevoodkondades (end. Austria) ja autonoomses Sileesias näeme kõige rohkem vallaomavalitsusi 300 kuni 500 elanikuga. Üle 5000 elanikuga valdu tuli ette ainult eranditena, üle 10.000 elanikuga leiame ainult ühe — Lvov'i vojevoodkonnas ja 21 sellist vallaomavalitsust Siseelias.

Poznan'i ja Pomorze vojevoodkondades on aga vallad veel väiksemad. Arvuliselt neis piirkonnas leiame vallaomavalitsusi kõige rohkem 100 kuni 300 elanikuga, üle 2000 elanikuga vaid mõned üksikud ja üle 5000 elanikuga mitte ainustki. Sellevastu neis kahes vojevoodkonnas leiame tervelt 538 valda vähem kui 100 elanikuga ja valdadele administratiivüksustena üheväärilist mõisa kogukonda.

Analoogilise pildi saame ka siis kui võtame vaatlusele endiste vallaomavalitsuste maa-ala suuruse.

Selle ebaühtluse ning väikeste valdade ülekaalu tõttu oli valdade koguarv Poolas erakordselt suur. Kokku Poola vabariigi piires oli 12.426 valda, millele lisandus veel Pomorzes ja Poznan'is 2207 saksa ajast säilinud „mõisa piirkonna“ (Gutsbezirk) -mõisa kogukonna nime kandvat vallasarnast üksust. Sellest suurest ebaühtlusest tekkinud ebanormaalse olukorra on uus omavalitsuse seadus 23. märtsist 1933. aastast põhjalikult muutnud. Enne lõpliku otsuse langetamise arutati hulk aega küsimust, kas peab seaduses fikseeritav vallaomavalitsuse normaalne suurus vastama umbes suuremale Venetüübilisele või väiksemale Austria või Preisimaa väiksemale valla suurusele. Küsimust kaaluti väga põhjalikult niihästi seimi komisjonides kui ka valitsuse ja asjatundjate ringkonnas. Lõpuks langes liisk suurema vallaomavalitsuse kasuks, lähtudes veendumusest, et ainult suuremad vallaomavalitsuse ühikud on suutelised ja võimelised täitma neid suuri ühiskondlikke ja riiklikke ülesandeid ning kohustusi, millised paneb vallaomavalitsustele moodne demokraatlik riik, eriti veel põllumajanduslik riik, mille hulka poolakad loevad ka Poola riiki, kelle rahvamajandus ja tootmisvõime umbes kahe kolmandikuga sõltub põllumajandusest ja ühe kolmandikuga tööstusest, mäendusest ja muudest tootmisaladest. Uus omavalitsuseseadus määrab kogu riigi jaoks ühtlaselt suurema normaalse valla tüübi. Seepärast osutus vajaliseks peale uue omavalitsuseseaduse jõusse astumise teostada rohkearvulisi ja põhipanevaid muudatusi riigi administratiivses ja omavalitsuslikus territoriaalses organisatsioonis. Käesoleva aasta 1. augustist saadik on Poolas endiste 12.426 valla ja 2207 valla-sarnase „mõisa-piirkonna“ (Gutsbezirk) asemel kokku vaid 3143 valda, kusjuures preisiaegsed „mõisa-piirkonnad“ või kogukonnad likvideeriti täielikult. Selle suurejoonelise kokkutõm-

Head uut aastat

kaastöelistele ja lugejatele soovib

„Maaomavalitsuse“ toimetis.

bamise tagajärjel on Pooias valdade arv nüüd enam kui neli korda väiksemaks muutunud.

Valdade väiksus endistel Austria ning Preisi maa-aladel oli tingitud sellest, et seal iga küla moodustas omaette vallaomavalitsuse, kuna aga endistes Vene provintsidest olid säilinud vene ajast suuremad vallaüksused, millised moodustavad mitu külakogukonda. Uus omavalitsuseseadus näeb aga ette, et ainult eriti suured külad võivad moodustada omaette vallaomavalitsusliku ühiku, kuna mitu väiksemat küla võivad moodustada ühe valla.

Peale suure 1933. aasta reformi läbiviimise on suur hulk väiksemaid külasi lääne-vojevoodkondades (endine Preisi-maa) ja lõuna-vojevoodkondades (endine Austria) kaotanud valla õigused, kuid administratiivselt on reorganiseeritud valla omavalitsustele allühikutena.

Iga Poola küla kujundab enesest laadilt omapärase ühiku, n. n. „gromada“, millel on küll teataval määral juriidilise isiku õigused, neil võivad olla oma sissetulekud ja varandused, nad võivad võtta vastu mitmesuguseid kogukondlikke ja riiklikke makse, mis nemad kohustatud andma kohe edasi vallaomavalitsustele, kuid neil puuduvad eksekutiivõigused. Õiguslikult „gromada“ pole veel leidnud täpset definitsiooni, pole veel selgunud õigustused ja kohustused, mis vastavate võimude ja asutuste poolt väljatöötamisel. Seega „gromada“ on mingisugune vallaomavalitsuse allüksus, on kohustatud viimasega töötama koos vallaomavalitsustele pealepandavate ülesannete ja kohustuste täitmisel. „Gromada“ käes on seega puht kohapealse tähtsusega asjade korraldamine, õigus valitseda oma varandusi ja sissetulekuid täiesti iseseisvalt, nagu mingisugune autonoomne üksus. „Gromada“ tegevusepiirkonda kuulub tavaliselt mitu küla, kelle elanikkonna kultuurilise, majandusliku ja tervishoidliku seisukorra tõstmiseks ja edendamiseks on nii mõndagi saadetud korda.

Kuigi „gromada“ on mõningad omavalitsusliku ühiku tundemärgid ja ülesanded, eriti majandusliku ja kultuurilise tegevuse alal, ei loeta teda siiski seaduse mõtte järele omavalitsuslikuks ühikuks. Seaduse mõtte järele baseerub Poola omavalitsuslik korraldus alamale omavalitsuslikule ühikule — vallaomavalitsusele. Igal „gromadal“, kui juriidilisel isikul, on ka oma esinduskogu — volikogu. Igal

gromadal, kui juriidilisel isikul, on ka oma esinduslikud organid. Otsustava institutsioonina on küldes alla 200 elanikuga küla üldkoosolek, suuremates — üle 200 elanikuga küldes — küla-nõukogu, keda valivad küla elanikud üldisel ja otsekohesel hääletamisel. Külanõukogu liikmete arv oleneb elanikkonna arvust ja kõigub 12 ja 30 vahel. Täidesaatva ning valitsemise organina „gromadas“ on külavanem, Poola keeles „soltys“ ja viimase asetäitja — „podsoltys“. Külavanema kohuseks on korraldada kõiki jooksvaid külaasju. Peale selle kohustab seadus teda olema „gromada“ piirkonnas vallaomavalitsuse abiorganiks ja kohapealseks esindajaks; muuseas tema peab kõigis avalikõiguslikes administratiivasjus alluma vallaomavalitsuse esimehe — vallavanema ehk „wojt“ (vallavanema poolakeelne nimetus) korraldustele.

Uue omavalitsuse seaduse jõusse astumisega peale valdade suuruse ühtlustamise ja paljude vallaomavalitsuste „alandamise“ „gromadadeks“ on ka vallaomavalitsuste seesmine organisatsioon korraldamist leidnud ühtlustatult järgmistel alustel.

Otsustavalt määravana ning kontrolli teostatava organina on vallanõukogu „rada“, mis valitakse üldisel ja otsekohesel hääletamisel. Vallavolinikkude liikmete arv oleneb vallas elutsevate elanike üldarvust. Kuni 5000 elanikuga vallaomavalitsustes on 12 vallavolikogu liiget, 5000 kuni 10.000 elanikuga — 16 ja üle 10.000 elanikuga valdades — 20 liiget.

Vallaomavalitsuse täidesaatvate instantsidena ja valitsemise organitena on vallavalitsus („zarzad“). Vallaomavalitsuse eesotsas seisab „wojt“ — vallavanem, kes on vallaomavalitsuse juhiks ja samuti ka — nagu see uue omavalitsuse seadusega kõigil omavalitsuste astmel ühtlaselt läbiviidud — vallanõukogu esimees. Vallavanem — „wojt“ on vallaomavalitsuse iseseisev juht, sest seadus on tema peale asetanud, nagu ka kõikide teiste omavalitsuse astmete juhtidele, kohustuse rippumatult ja täitsa iseseisvalt oma isiklikul vastutusel otsustada ning täide viia vallaomavalitsuse jooksvaid asju ühes kõikide vallaomavalitsuste peale pandud riiklikkude administratiiv asjadega.

Vallaomavalitsuse reform, mis teostatud 23. märtsi 1933. a. seadusega, on teinud eriti sügavaid muudatusi maa administratiivses ning omavalitsuslikus struk-

tuuris Poola riigi lääne-vojevoodkondades (Poznan ja Pomorze), mis enne maailmasõda kuulusid Preisimaa alla, samuti ka lõuna-vojevoodkondades, mis moodustatud endistest Austria provintsidest. Neis vojevoodkondades, nagu eelpool juba tähendatud, on tuhandeid vallaomavalitsusi ümberorganiseeritud alamateks üksusteks — „gromadadeks“, ehk teisiti öeldud — külakogukonna omavalitsusteks, ja nendest loodud või ümberorganiseeritud „valla“ nimetuse all suuremad ja elujõulisemad omavalitsuslikud ühikud. Et see suur omavalitsuse reform teostati ainult ühe aasta jooksul, siis loomulikult tekitas raskusi säärase lühikese aja jooksul leida kõikide uuesti loodud suuremate vallaomavalitsuste jaoks küllaldase kvalifikatsiooniga ning kompetentsiga asjatundjaid ja vilunud omavalitsustegelasi. Arusaadavalt, et likvideeritud väikeste valdade tegelased ja ametnikud ühes vallasekretäridega ei kõlvanud rõhuvas enamuses teadmiste ja eriti haridusliku madala tasapinna tõttu mitmekordselt suuremate ja struktuuriliselt palju keerulisemate omavalitsusühikute asjaajajateks. Ja nii osutuski, et tuhandeid väikeste vallaomavalitsuste vallasekretäridest leiti võimalikuks paigutada uuel loodud suuremate valdadesse vallasekretärideks ainult umbes paarsada endist vallasekretäri. Sellepärast tekkis järsku suur puudus vastava kvalifikatsiooniga ja kogemustega vallasekretäride järele just lõuna ning lääne vojevoodkondades. Riigivalitsusel tuli kiires korras võtta tarvitusele erakorsete abinõusid, et valmistada vastava kvalifikatsiooniga ja nõuetaval määral tarvilisi uusi vallasekretäre.

Uus omavalitsuseseadus paneb erilist rõhku vallasekretäride kvalifikatsioonile ja ettevalmistamisele, et kohtadele määrataks ajanõuetele vastavad isikud. Peale vastava koolihariduse nõuab uus seadus vallasekretäri kandidaadilt praktilisi teadmisi ja kogemusi — staaži ühes kutseeksami sooritamise ja teoreetilistes ainetes ja praktilistes teadmistes. Need nõudmised on seaduses fikseeritud üldlauselisel, kuid Poola vabariigi siseministri määrusega 27. veebruarist 1934. aastast lähemalt ja üksikasjalikumalt kindlaksmääratud.

Varssavis töötab alaliselt kommunaaladministratiivne õppeasutus, mille ülesandeks on ettevalmistada kvalifitseeritud jõude Poola omavalitsusasutustele, rõhuvas enamuses vallasekretäre. Selle õppe-

asutuse juhtimisest võtab ka siseministerium oma alalise esindaja kaudu osa.

Omavalitsuste suure reformi tagajärjel tekkinud teravat puudust vallasekretäride järele see õppeasutus loomulikult ei suuda nõuetavas kiires tempos kõrvaldada. Sellepärast korraldati siseministeriumi algatusel käesoleva aasta kevadel ja suvel erilised lühiajalised vallasekretäride kursused, et kiiremini kõrvaldada valitsevat vallasekretäride puudust. Säärasel vallasekretäride kursused funktsioneerivad tänavu viies järgmises linnas: Lwow, Krakow, Lublin, Poznan, Torun. Need kursused kestsid keskmiselt kahest kuni kolme kuuni. Juba üle 1100 isiku on säärasel lühiajalised vallasekretäride kursused lõpetanud. Sellega ei ole veel lõpetanud tulevase vallasekretäri ettevalmistamine, sest peale kolmekuulise praktika peavad vallasekretäri kandidaadid sooritama veel viimase ja lõpliku „küpsuseksam“ erilise komisjoni ees, mis moodustatud vastava vojevoodkonna (kubermangu) valitsuse juures. Sel teel loodab Poola siseministerium saada üle neist takistustest ja raskustest, mis tingitud nõuetava kvalifikatsiooniga isikute puudusest.

IV.

Linnaomavalitsused uue omavalitsuseseaduse järele.

Poola vabariigis on praegu üldse kokku 603 linnaomavalitsusühikut. Neist suurem osa, arvult 550, kuuluvad omavalitsuslike ühikutena maaomavalitsuste alla. Ainult 53 suuremat linna, üle 25.000 elanikkonnaga, on lahkunud maaomavalitsuste alt, moodustades iseseisvaid omavalitsuslike ühikuid.

Vallaomavalitsuste reform, mille ühe tähtsamaks tulemuseks on muuseumis olnud vallaomavalitsuse suuruse ühtlane normeerimine üle riigi ja selle tagajärjena vallaomavalitsuste arvu suur kokkutõmbamine ligikaudu ühe neljandiku võrra endisest üldarvust, on esile toonud ka olulisi muudatusi paljudele väikestele linnaomavalitsustele, eriti neis vojevoodkondades, mis enne maailmasõda kuulusid Austria riigi alla.

Mitte ainult tuhandeid vallaomavalitsusi on „alandatud“ uue omavalitsuse seaduse jõusseastumisega, vaid ka terve rida seniseid linnaomavalitsusi on saanud samalaadilise „karistuse“ osaliseks,

— neid langetades alamatele astmetele. Rida endiseid linnaomavalitsusi loetakse uue omavalitsuseseaduse järele ainult vallaomavalitsusteks, kusjuures isegi mõned linnaomavalitsused, mis ei suutnud rahuldada 23. märtsi 1933. aasta seaduse nõudeid vallaomavalitsuse suuruse kohta, on omavalitsusteühikutena „alandatud“ kuni küladeni (gromada'ni). Sarnase kurva saatuse osalisteks osutusid peamiselt Galiitsia territooriumil asetsevad linnaomavalitsused, kus kuni 1933. aasta reformini valitseti omavalitsuslike ühikute üle Galiitsia 3. juuli 1896. aasta maa-seaduse alusel. Väikesteks osutusid kõik alla 3000 elanikkonnaga linnaomavalitsused, milliseid ühe aasta jooksul peale omavalitsuseseaduse jõusseastumise, s. o. alates 13. juulist, ei ole siseministri määrusega tunnustatud linnaomavalitsusteks, ja seega ise automaatselt muutusid „tunnustamata“ linnaomavalitsuste asemel vallaomavalitsusteks. Kuigi kõige väiksemad linnaomavalitsused muutusid vallaomavalitsustele alluvateks allühikuteks — „gromadadeks“, seadus jättis neile siiski rahanduse alal linnaomavalitsuste õigused ja peale selle õiguse endiselt nimetada ennast „linnaks“.

Poola linnaomavalitsuste seesmine struktuur on täitsa analoogiline maa- ja vallaomavalitsuste korraldusega. Igal linnaomavalitsusel on kolm administratiivorgani: linnavolikogu või poolakeelse nimetuse järgi linnanõukogu — „rada“, siis linnavalitsus — „Zarząd“ ja linna-pea, kes üle 25.000 elanikkonnaga linnas kannab „linnapresidenti“ nimetust. Linnanõukogu, mis vastab meie linnavolikogule, esimeheks on linnavalitsuse esimees — linnapea või linnapresident. Mõlema organi — määrava ja täidesaatva juhtimine on ühendatud või koondatud ühe isiku — linnapea või linnapresidenti kätte, milline põhimõte läbibast punase joonena kogu 1933. a. omavalitsuse reformi. See on toonud paljudele Poola linnaomavalitsustele täieliku struktuurilise uuen-duse seesmises omavalitsuslikus organisatsioon. Reformini oli linnapea ka linnavolikogu esimeheks ainult väiksemates linnades, mis kuulusid väiksemate ühikutena maaomavalitsuste alla. Kõikides suuremates linnaomavalitsustes üle 25.000 elanikkonnaga oli aga volikogu juhiks eriline volikogu esimees. Linnavolikogu, ehk uue omavalitsuseseaduse järele linnanõukogu „rada“, on linna suurust. Linnavolinike minimaalne arv on

12 — alla 5000 elanikkonnaga linnades. See arv aga tõuseb vastavalt linnaomavalitsuse elnikkonna arvuga kuni 72-ni, see viimane linnavolinike arv vastab üle 250.000 elanikkonnaga linnale. Pealinna — Varssavi linnanõukogu koosneb 100 volinikust.

Väiksemates linnaomavalitsustes linnaomavalitsus — „Zarząd“, mis alluvad maaomavalitsustele, koosneb linnapeast, tema abist ja nõunikest. Suuremates linnades aga, mis ei allu maaomavalitsustele, koosneb linnavalitsus linnapresident, ühest või mitmest tema abist ja linnanõunikest. Üle ühe linnapresidenti abi võib ametisse panna ainult üle 50.000 elanikkonnaga linnades, milleks nõuetav linnanõukogu vastav otsus. Linnapresidenti abide arv on aga piiratud teatava ülemmääraga, näiteks Varssavis see arv ei tohi tõusta üle viie, Krakowis, Lwowis, Lodzis, Poznanis ja Wilnos üle kolme, kuna aga kõigis teistes üle 50.000 elanikkonnaga linnaomavalitsustes võib olla kõige rohkem kaks linnapresidenti abi — viimastes ainult erakordseil juhtudel ja riikliku järelevalveasutuse igakordsel loal.

Linnanõunike arv on omavalitsuseseadusega kindlaks määratud, mis ei tohi ületada 10% linnanõunike üldarvust, kuna väiksemates linnaomavalitsustes neid peab olema vähemalt kolm.

Nagu kõigest ülaltoodust selgub, Poola uue omavalitsuseseaduse alusel teostatud ühtlustamine on annud suuri positiivseid tulemusi, on kaotatud pikemat aega valitsenud ebaühtlus ühes liigse keerulise ajast ja arust läinud ja vananenud asjaajamise traditsioonidega, mis iseloomustas kuni reformini kogu Poola omavalitsuslikku korraldust ja asjaajamist. Kuid teiselt poolt liiga kaugele ulatuv põhimõtteline ühtlustamine võib kergesti esile tuua eluvõraid avaldusi ja tagajärge, mis võib hävitada ja sumbutada kõige väärtuslikumad individuaalsed jooned, kui ei peaks enam arvestatama kohalike omavalitsuste eluliste huvidega. Poola omavalitsuseseaduse koostajad on nähtavasti seda ohtu aegsasti ette aimanud, jättes seaduses võimaluse eripõhjustel hoiduda üleriiklikult maksmapandavast ühtlusest omavalitsuslikes organisatsioon. Nii volitab 1933. a. reformi seadus Poola Vabariigi presidenti avaldama kolme aasta jooksul, arvates omavalitsuseseaduse jõusse astumisest, määrusi seadusliku jõuga, kui selleks tekib vajadus. Sääraste määrustega võib vabariigi

president panna maksma kõige suuremates Poola linnaomavalitsustes (Warszawa, Krakow, Lwow, Lodz, Poznan ja Wilno) n. n. erilisi „põhikirju“. Nende põhikirjade alusel võib määrata lõplikult ja üksikasjalikult kindlaks eelpoolnimetatud kuues suurlinna omavalitsuslikus organisatsioonis kohapealse individuaalsele omapärasele elule ja tingimustele vastavaid korraldusi. Nimetatud kuuele suurlinnale vabariigi presidendi poolt antavate määrustega võib määrata näiteks linnavolinike, linnapresidenti ja linnanõunike arvu, samuti linnavalitsuste koosseisu, võib lahendada küsimusi, kuivõrt on lubatav linnavolinikel ühel ja samal ajal olla linnavalitsuse liikmeteks, anda ka erilisi eeskirju linnaomavalitsuste varanduste valitsemise kohta ja üksikasjalikult korraldada kõiki neisse linnaomavalitsustesse puutuvaid jooksvaid asju, mille kohta 1933. a. omavalitsuseseaduses ei ole fikseeritud kindlaid norme ega eeskirju.

Täiesti erinevalt ja omapäraselt on korraldatud Poola sadamalinna Gdynia omavalitsuslik organisatsioon, mis maksma pandud vabariigi presidendi poolt juba 24. novembri 1930. a. määrusega. Gdynia sadamalinna omavalitsuslik organisatsioon on jäetud puutumata ja muutmata 23. märtsi 1933. a. omavalitsuseseadusega.

Gdynia sadamalinna linnaomavalitsuse erinevus seisab peaaesjalikult valitsuse komissari instituudis. Selle komissari kätte on koondatud kogu võim Gdynia sadamalinnas. Ta on ühel ajal riikliku administratsiooni kohalik esindaja ja juht, linnapea, linnanõukogu — „rada“ esimees ja Gdynia sadamalinnas puuduva kolleegiaalse linnavalitsuse — „zarzad'i“ asendaja. Valitsuse komissari amet ei ole valitav, nagu see on teistel linnaomavalitsustes (linnapea või linnapresident). Komissari ühes tema asetäitjaga määrab ametisse otsekohe siseminister kaubandus-tööstusministri ja rahaministri nõusolekul.

Gdynia sadamalinna linnanõukogu moodustatakse ka omapäraselt. Linnanõukogu 20. liikmelise koosseisust 10 liiget valitakse harilikul viisil, mis maksev kõikide linnaomavalitsuste kohta, kuna ülejäänud 10 liiget määratakse siseministri poolt kokkuleppel kaubandus-tööstusministri ja rahaministri nõusolekul.

Gdynia sadamalinna linnaomavalitsuse eriline kord on maksmapandud viieks

aastaks. Seda tähtaega on ministrite nõukogu õigustatud vajaduse korral veel pikendada kolme aasta peale.

Poola omavalitsusliku organisatsiooni iseäralduseks on muuseum elukutseliste linnapeade instituut, mis alguse saanud Preisi 30. mai 1853. a. linnaseadusest, oles tarvilisel Poznan'i ja Pomorze vojevoodkonnis. Omavalitsuseseadus 23. III. 1933. a. laiendab seda institutsiooni üle terve Poola riigi. Linnapea või õigemini linnapresidenti amet on seaduse järele elukutselise laadiga kõikidele suurematele linnaomavalitsustele, s. t. kõikide üle 25.000 elanikkonnaga linnadele. Peale selle sama seadus näeb ka ette, et maaomavalitsuste alla kuuluvates väiksemates linnades võib linnapead ehk „wojt'i“ (vallavanemat) teha elukutseliseks, kui seda peaks nõudma omavalitsuse majanduslik areng, asutuste ja ettevõtete suurus ja arv. Neile omavalitsuslikele ühikutele võib määrata elukutselise linnapea või wojt'i ka volikogu — „rada“ oma sellekohase otsuse põhjal, mis aga vajab riikliku järelevalve asutuse nõusolekut ja kinnitust. Omavalitsuse elukutselise juhi ametikestvus kestab loomulikult kauemat aega, kui see tavaliselt omavalitsuslike organite suhtes ette nähtud. Uus omavalitsuseseadus üldiselt näeb ette küll kõigi omavalitsuste organite kohta viieaastase volituse kestvuse, kuna varemalt oli linnaomavalitsuste jaoks maksev kolmeaastane ametikestvus, kuid elukutseliste linnapeade ja linnapresidentide kohta, samuti ka nende linnapeade ja wojt'ide kohta, kelle ametid on muudetud elukutselisteks, määrab uus seadus kümneaastase ametivolituse kestvuse.

Elukutselistel omavalitsusesasutuste juhatajalt iseenesest mõistetavalt uus seadus nõuab kindlat kutselist kvalifikatsiooni, kuid arvestades tegelike oludega, pannakse rohkem rõhku praktilistele kogemustele ja oskusele kui teoreetilisele ettevalmistusele. Nii näiteks uus omavalitsuseseadus ei nõua isegi kõige suuremate linnaomavalitsuste presidentidelt ülikooliharidust. Küll viimastel aga peab olema lõpuleviidud keskkooli haridus.

Lõppkokkuvõttes võime märkida Poola omavalitsuse suure reformi kohta tähtsamaid ning iseloomustavamaid jooni, mis selgunud ülaltoodust. Kõigepealt torkab silma kogu reformi suundamine suurejoonelisele ühtlustamisele, mis ajalooliselt päritud Poola oludele oli eriti hädavajaline. Edasi kindlustab reform

omavalitsuslikele organisatsioonile suurema stabiilsuse ning seemise harmoonilise tervikluse, mis taotleb töö produktiivsuse tõstmist. Selles mõttes tuleb eriti hinnata seesuguseid määrusi, nagu viieaastase volituskestvuse sisseadmist, määravate organite — volikogude ning täidesaatvate valitsemisorganite esimeeste ametite koondamist ühe isiku kätte, mis temast teeb iseseisva, otustava ja isiklikult vastutava omavalitsuse organi. Veel väärrib mainimist iseloomustava ja põhipaneva joonena asiolu, mis määrab vahekorra omavalitsuste ja riigiorganite vahel. Kogu uuest seadusest läbistub punase joonena nõudmine, et omavalitsuse ja riiklikud administratsiooni organid, moodustades avalikõigusliku administratiivse aparadi kaks külge, peavad ja on kohustatud sellepärast üksteisega kõige tihedamalt koostötama. Erilist rõhku paneb uus seadus ka riiklikule järelevalvele ja kontrollile. Poola omavalitsustegelased ütlevad, et see kõik oli möödapääsmatult vajalik, kuna reformiga ei olevat taotletud tsentralisatsiooni püüdeid, vaid ainult kontrolli ja järelevalve kõvendamist.

Kontrolli kõvendamine on väga tähtis, mis ilmneb juba Poola omavalitsuste

suurtest ja laiaulatuslikest majandusliku iseloomuga ülesannetest, mis kajastub eelarvete suuruses, seega nõudes kõige piinlikumat ja hoolsamat ning valjumat kontrolli omavalitsuse revisjonikomisjonide kui ka riiklike järelevalve organite poolt.

Poola omavalitsuste eelarvete suuruse kohta annab kujuka pildi alljärgnevate kõike Poola omavalitsuste eelarvete kokkuvõtte 1933/34. eelarveaastal:

Vallaomavalitsused . . .	110 milj. zlotti
Linnaomavalitsused . . .	275 „ „
(ilma Varssavita)	
Varssav	105 „ „
Maaomavalitsused . . .	116 „ „
Poznan'i ja Pomorze vojevoodkonnad . . .	21 „ „

Kokku 627 milj. zlotti.

Selles kokkuvõttes puuduvad Sileesia vojevoodkonna omavalitsuste summad.

Vabameelselt mõtleb kodanikkond pole uue korraga päriselt rahul, sest keskvalitsusel on õigus alati oma soove omavalitsustes läbi viia. Kuid loodetakse, et see on ülemineku ajajärgu nähe ja tulevikus omavalitsused pääsevad teenistusekontrollist ja keskvalitsuse laialdasest eestkostmisest.

Perekonnaseisumetniku ülesandeist vallaslaste legitimeerimisel ja adopteerimisel.

T. Teder.

Balti eraseaduse § 163 põhjal loetakse vallaslasteks lapsed: 1) kes on sündinud isikutest, kes ei ole omavahel abielus, 2) kes on küll sündinud abielus, kuid enne 182. päeva, arvates abielusõlmimisest (BES § 134), kui mees ei tunnista neid oma lasteks, 3) kes on sündinud hiljem kui kümme kuud pärast abielu lõppemist.

Väljaspool abielu sündimine ei avalda iseenesest mingisugust mõju vallaslapse üldisele õigusvõimele: keegi ei tohi seda temale ette heita ja see ei võta talt õigust vastu võtta avalikke ameteid ja astuda mingisugusesse ühiskondlikku koondisse (korporatsiooni). Vallaslapsel ei ole aga õigust isa perekonnanime ja tema perekonnaõiguse peale, nagu seda on abielust sündinud lapsel (BES §§ 164, 166, 150). Teatavatel eeldustel võib ka vallaslaps omada seaduslikus abielus sündinud lap-

se õigused, ja seda nimelt legitimeerimise või adopteerimise teel (BES §§ 173, 187).

Vahemärkusena olgu tähendatud, et riikide viimaseaja seadusandlused püüavad võimalikult vähendada vallaslaste ja seaduslikus abielus sündinud laste õiguslikku vahet. Kõige kaugemale on sellel alal jõutud Nõukogude Venemaal. Nõukogude Vene seaduste järgi on abielus- ja väljaspool abielu sündinud lastel ühesugused õigused. Seal ei ole järelikult ka tarvidust vallaslaste legitimeerimiseks. Alles on seal jäetud laste huvides alaealiste laste adopteerimise võimalus.

Meil on vallaslaste legitimeerimise (seadustamise) aluseks Balti eraseaduse § 173, mis kõlab järgmiselt: „Vallaslaste vanemate pärastine omavaheline abiellumine annab vallaslastele kõik seaduslike

laste õigused, mitte ainult perekonna- ja pärandusõiguse, vaid ka isa seisuse (seisused on Eestis kaotatud T. T.) suhtes, kuid ainult arvates abiellumise ajast ilma tagasiulatava jõuta.“

Vene Senati ts. kass. dep. otsuses (6 — 1900. a.) seletatakse, et Balti eraseaduse § 173 põhjal loetakse vallaslaps seadustatuks vanemate abiellumise fakti läbi, ilma et selleks oleks tarvis eripalve või kohtuotsus, ja see õigus ei ole piiratud mingisuguse tähtajaga. Territooriumil, kus on maksev Balti eraseadus, ei ole enne abiellumist sündinud laste seadustamiseks teist toimingut tarvis kui vanemate abielu kirikliku laulatuse teel (pärast 30. juunit 1926., abielu registreerimist Perekonnaseisuseaduses — RT 191/192 — 1925 — ettenähtud korras). Seda fakti, et abiellumisega on seadustatud enne abielu sündinud lapsed, võib tõestada märkusega meetrikaraamatutes (pärast 30. juunit 1926. registreeritutel sünniregistris), et abielumees tunnustab oma naise lapsed omaks. Meetrikas (sünniregistris) tehtud märkus, et lapse emaga abiellunud mees on tunnistanud lapse omaks, tuleb lugeda lapse seaduslikkuse kindlamaks tõenduseks ehk küll selle kõrval võib olla kohtuotsus, milles öeldud ära lapse seadustamisest Ts. kp. s. paragrahvid 1460¹⁻⁷ korras (põhjusel, et seadustamine Eestis ei kuulu kohtu kompetentsi. T. T.).

Vene Senati ts. kass. dep. otsuses (32 — 1898) seletatakse, et kui vallaslapse vanemad on abiellunud, siis ei ole ne tema seadustamine enam nende tahtmisest või mittetahtmisest. Bukovski täiendava seletuse järgi eeldab juba abiellumise fakt vanemate nõusolekut oma enne abielu sündinud laste seadustamiseks. Vanemate teadaanne (perekonnaseisusametnikule) on tarvilik ainult tõestamiseks, et laps põlvneb just nendest vanematest.

Petserimaa ja Naroovatagustel maa-aladel on Asutava Kogu poolt 9. juunil 1920. a. vastu võetud Seisuste kaotamise seaduse (RT 129/130 — 1920) järgi seni maksev Vene tsiviilõigus (VSK X k. 1 j.). Selle õiguse § 441¹ — samuti kui Balti eraõiguse § 173 — näeb ette, et vallaslapsed seadustatakse nende vanemate pärastise abiellumisega. Riigikohtu üldkogu seletuse põhjal 30. detsembrist 1929. a. (86 — 1929. a.) peab Petserimaa ja Naroovatagustel maa-aladel vallaslaste seadustamine sündima samas korras, milles

see sünnib Balti eraõigusele alluvatel Eesti Vabariigi osadel. Varem nõuti Petseri- ja Naroovatagustel maa-aladel lapse seadustamise jõusse astumiseks selle tunnistamist Ts. kp. s. §§ 1460¹⁻⁷ ettenähtud korras tehtava kohtumäärusega.

Perekonnaseisusametnikul tuleb vallaslapse legitimeerimise (seadustamise) fakti tõestamisel pidada silmas järgmist: 1) Ainult vallaslapsi, s. t. niisuguseid lapsi, kes sünniakti (resp. sünnimeetrika) sõnastuse järgi on märgitud vallaslastena, võib seadustada vanemate pärastise abiellumisega. Kui perekonnaseisusametis, kus lapse legitimeerimist soovitakse läbi viia, ei ole tema sünniakti või selle ära kirja, tuleb perekonnaseisusametnikul kõigepealt nõuda lapse sünnitunnistuse esitamist, millest ta näeb, kas laps on vallaslaps või mitte. Abielus sündinud last ei saa seadustada, olgu siis, et niisugune laps seaduse jõusse astunud kohtuotsusega on tunnistatud vallaslapseks (Sisemin. adm.-os. seletus 12. III. 1927, nr. 1800).

2) Kui vallaslapse vanemate abielu ei ole sõlmitud perekonnaseisusametis, kus vanemad avaldavad soovi lapse seadustamise fakti tõestamiseks, tuleb perekonnaseisusametnikul nõuda abielutunnistust, mis tõendab, et vanemad on tõesti seaduslikus abielus ning mis päevast peale laps tuleb lugeda seadustatuks (legitimeerituks). Siin tuleb tähendada, et lapsed, kelle vanemad pärast 30. juunit 1926 ainult kiriklikult laulatatud, loetakse vallaslasteks, ja kiriklik laulatus, mis toimetatud pärast seda tähtaega, ei saa olla seadustamise märkuse tegemise aluseks, kuna see ei oma juriidilist maksvust.

3) Mees peab seadustamise fakti tõestamiseks tunnistama oma abikaasa enne abiellumist sündinud lapsed omaks. Kui ta seda teinud juba enne abiellumist lapse sünni registreerimisel (Prs. s. § 31) ja selle kohta aktis annud allkirja, ei ole enam vaja uut lapse omakstunnistamise teadaannet pärast abiellumist seadustamise märkuse tegemiseks. Perekonnaseisusametnik võib niisugusel juhtumil raamatutesse seadustamise märkuse sisse kanda ka ilma vanemate eriavalduseta (Sisemin. adm. os. seletus 26. V. 1934. nr. 418). Kui vallaslapse omakstunnistamise kohta veel ei ole isa allkirja, lükkab perekonnaseisusametnik seadustamise märkuse tegemise edasi kuni isa on annud vastava allkirja. Kui isa sellekohast

allkirja ei anna perekonnaseisuametniku ees, peab tema allkiri olema tõestatud notariaalkorras. Lapse omakstunnistamine isa poolt ei või sündida volinikkude läbi. Seadustamise maksvusele jääb mõjuta asjaolu, kas teadaande esitaja (lapse ema seaduslik abikaasa) tegelikult lapse isa on või mitte (Sisemin. adm. os. seletus 11. IV. 1929. nr. 5229 p. 3).

4) Lapse seadustamise (legitimeerimise) fakt tõestatakse perekonnaseisuametniku sellekohase märkusega lapse sünniakti mõlema eksemplari äärel ja perekonnaregistris. Märkuse vorm ei ole ettenähtud seaduses ega juhtnöörides, see võib olla pikem või lühem, selle järgi, missuguseid andmeid akt juba varemalt sisaldab. Kui sünniaktis andmed isa kohta on täitmata, kantakse ka sünniregistris isa kohta ettenähtud andmed märkuse näol akti äärel. Toon siin mõned näited.

Esimene näide. Kui vallaslapse sünniaktis puuduvad andmed lapse isa kohta, võib seadustamise fakti järgmiselt tõestada:

„Mina, allakirjutaja, Karl-August Väänas, sündinud 20. novembril 1899 Tallinas, elukoht Vao vallas, elukutseline tegevus sepp, tunnistan oma allkirjaga aktiosalise Virve Heli omaks lapseks. K. Väänas (allkiri).

Tugedes Karl-August Väänase allkirjale Virve Heli oma lapseks tunnistamises ja Väike-Maarja ev.-lut. koguduse perekonnaseisuameti abieluakti nr. 35 — 1932 ärakirjale ning käsitades BES § 173, lugeda Virve Heli Karl-August Väänase ja tema abikaasa Linda Väänase, neiuna Heli, seaduslikuks lapseks, vanemate abiellumise päevast, s. o. 26. detsembrist 1932. a.

Vaol, 30. detsembril 1932. N. N. (allkiri) perekonnaseisuametnik.“

Peale selle paigutatakse akti äärel väljakirjutatud aktiosalise perekonnanimi „Heli“ klambritesse ja kirjutatakse juure „Väänas“ ning tehakse vastav kanne sünniregistri tähestikku „V“ tähe all. Akti sisus ei võeta ette mingisuguseid muudatusi (Prs. s. juhtnööride § 59, RT 48 — 1926). Samasugune märkus kantakse sünniakti teise eksemplaris. Kui sünniakti teine eksemplar on hoitud Siseministeeriumis, saadetakse täpne ärakiri märkusest Siseministeeriumile.

Edasi tehakse sünniakti äärel kantud märkuse alusel vastavad sissekanded

perekonnaregistrisse. Nimelt märgitakse Virve Heli isa lahtrisse: „Karl-August Väänas sündinud 20. novembril 1899 Tallinnas.“ Virve ja tema ema senine perekonnanimi „Heli“ paigutatakse klambritesse ja kirjutatakse juurde „Väänas“ ja märkuse lahtrisse märgitakse: „Virve Väänas on legitimeeritud vanemate abiellumisega 26. detsembril 1932.“

Perekonnaregistri tähestikusse paigutatakse tema kohta uue perekonnanime järele uus kaart endist kaarti tähestikust välja võtmata.

Teine näide. Kui isa ilmub valdaslapse sünni registreerimisele ja tunnistas lapse omaks, kannab perekonnaseisuametnik akti raamisse isa lahtrisse: „Isaks tunnistas ennast (järgneb isa perekonnanimi, nimi, sünniaeg, -koht, elukutseline tegevus, alaline elukoht).“ Aktile kirjutab alla ka isa (Perekonnaseisu sead. § 31). Sellega ei oma aga laps seadusliku lapse õigusi ega isa perekonnanime, sest lapse vanemad ei olnud lapse registreerimise silmapilgul veel abielus.

Kui lapse vanemad hiljem abielluvad, teeb perekonnaseisuametnik akti äärel järgmise märkuse: „N. N. on legitimeeritud vanemate abiellumisega 14. juulist 1934.“ Järgneb märkuse tegemise aeg ning perekonnaseisuametniku allkiri. Akti äärel kirjutatud aktiosalise senine perekonnanimi paigutatakse klambritesse ja kirjutatakse juurde uus, legitimeerimisega omandatud perekonnanimi.

Perekonnaregistrisse tehakse samasugused sissekanded kui esimeses näites kirjeldatud. Ühtlasi kantakse legitimeeritud laps ka isa perekonnaregistri leheküljele. Kuigi käesoleval juhtumil isa oli juba varem lapse omaks tunnistanud, ei olnud laps veel isa perekonnaregistri erileheküljele märgitud, põhjusel, et isa erileheküljele ei märgita tema vallaslapsi, küll aga tuleb märkida tema legitimeeritud, seaduslikus abielus sündinud ja adopteeritud lapsi.

Kolmas näide. Kui vallaslapse vanemad abielluvad varsti peale lapse sündimist ja registreerivad oma lapse sünni peale abielu registreerimise, on laps omanud seadusliku lapse õigused juba enne akti koostamist. Seepärast kantakse niisugune laps Prs. s. juhtnööride § 27 (RT 31 — 1931) juhatusel sünniregistrisse kui abielusündinud laps isa perekonnanime järgi. Niisugune akt peab

aga tingimata olema varustatud isa allkirjaga ja perekonnaseisuametnik teeb akti äärele märkuse, et N. N. omab seaduslikus abielus sündinud lapse õigused, arvates vanemate abiellumise ajast, s. o. N. aasta, kuupäevast. Samasugune märkus kantakse perekonnaregistrisse lapse erilehekülje märkuste lahtrisse.

Neljas näide. Kui laps on sündinud abielus, kuid enne 182. päeva arvates abielusõlmimisest, omab ta seaduslikus abielus sündinud lapse õigused ainult siis, kui ema seaduslik abikaas lapse omaks tunnistab (BES § 163). Sellest järeldub, et niisuguse lapse registreerimiseks abielus sündinud lapsena peab abielumees lapse perekonnaseisuametniku juures omaks tunnistama. Sellel juhtumil jätkub sellest kui lapse ema seaduslik abikaas annab oma allkirja teadaandjana sünniaktile, milles laps tema suusõnalise seletuse põhjal sisse kantud kui abielusündinud laps. Mingisugust erimärkust lapse omakstunnistamise ja legitimeerimise kohta siin akti ega perekonnaregistrisse ei kanta.

Vallaslaste kohta, kelle sünd registreeritud enne 1. juulit 1926. peetud kiriku meetrikaraamatusse, kantakse legitimeerimise märkus vastavatesse meetrikaraamatutesse. Meetrikaraamatutesse kantavate seadustamise märkuste ära kirjad tuleb esitada Siseministeeriumile samasuguste märkuste sissekandmiseks meetrikaraamatute teistes eksemplarides, resp. ära kirjades (Sisemin. adm.-os. seletus 20. nov. 1929. nr. 4558).

Kui legitimeeritud lapse sünniakt on seatud kokku usuühingu-perekonnaseisumametis või mitte selles omavalitsuse perekonnaseisumametis, kus peetakse tema perekonnakirjad, tuleb seadustamise märkuse ära kiri saata ka omavalitsusse, kus peetakse ta perekonnakirju märkimiseks perekonnaregistrisse (Prs. s. juhtn. § 69 RT 48 — 1926).

Lubatud on seadustamise tõestamist alustada ka omavalitsuses abielusõlmimisel või perekonnakirjade korraldamisel, vaatamata sellele, et vallaslapse sünniakt on seatud kokku teises omavalitsuse või usuühingu perekonnaseisumametis. Niisugusel korral tuleb seadustamise toimetust (vallaslapse omakstunnistamise allkiri, mis perekonnaseisuametnikult tunnistatud õigeks ühes abielutunnistuse või selle kinnitatud ära kirjaga) saata perekonnaseisumametisse, kus kokku seatud või hoitakse alal seadustatava vallaslapse sünni-

akt resp. sünnimeetrika, seadustamise märkuse sissekandmiseks sinna ja sellest teatamiseks.

Sel juhtumil kui vallaslapse sünd ei ole registreeritud Eestis, vaid välismaa registreerimisasutuses, kantakse legitimeerimise märkus ainult perekonnaregistrisse. Välismaale ei ole tarvis saata ära kiri legitimeerimise märkusest (Sisemin. adm. os. seletus 13. jaan. 1934. nr. 1563).

Nagu ülal nägime, kuulub legitimeerimise fakti tõestamine perekonnaseisumametniku kompetentsi ja selleks ei ole tarvis kohtuotsust. Selle vastu adopteerimiseks on tarvilik kohtuotsus ja perekonnaseisumametnik võib adopteerimise märkuse vastavatesse registritesse sisse kanda ainult kohtuotsuse alusel.

Adopteerimise (lapsendamise) aluseks on Balti eraseaduse §§ 175—192, Petserimaal ja Naroovatagustes valdades Vene tsiviilseaduse §§ 145—163 (VSK X k.).

Adopteerimine on lubatud mõlemast soost isikutele, kes teguvõimsad enese ja oma varanduse suhtes (BES § 175). Järelikult ei või lapsi adopteerida alaealised.

Adopteerija peab olema vähemalt kaheksateist aastat vanem adopteeritavast (BES § 176). Kellel on oma järeltulija või kellel on juba olemas adoptiivlaps, võib adopteerida teisi ainult põhjustel, missuguseid kohus kaaluvaks tunnistanud. Peale selle nõutakse niisuguseil juhtumil ka olemasolevate alanevate sugulaste või juba adopteeritud isiku nõusolek (BES § 177). Keelatud on adopteerida võõrast isikut lapselapse õigustega ilma selle poja või tütre nõusolekuta, keda kavatsetakse lugeda adopteeritava vanemaks (BES § 178). Keegi ei või ühel ja samal ajal saada adopteeritud mitme isiku poolt (BES § 180). Erandiks on juhtum, kus adopteerijad on abikaasad. Alaealine, kes seisab eestkostmise all, ei või saada adopteeritud oma eestkostja poolt seni kui viimane ei esita aruannet ja ei ole eestkostja ametist vabastatud (BES § 181). Adopteerimist ei või piirata mingisuguste tingimuste või tähtaegadega (BES § 182). Adopteerimise maksvuseks on tarvilik sellest osavõtjate isikute nõusolek, s. o. nii adopteerija kui ka adopteeritava; kui aga viimane seisab veel vanemate võimu all, siis ka tema vanemate või vähemalt lihaliku isa nõusolek (BES § 183), sest adopteerimine lõpetab mõlema vanema vanemlikud õigused. Vallaslapse adop-

teerimiseks nõutakse tema ema nõusolek, sest temale kuulub vanemate võim.

Oma väljaspool abielu sündinud laste adopteerimiseks lubatakse järgmised erandid: 1) võib adopteerida ka siis, kui ei ole kaheksateist aastat adopteeritavast vanem; 2) võib adopteerida mitu last, andes neile ühesugused õigused; 3) kui adopteerijal on olemas juba oma järeletulijad ja adopteeritud isikud, ei nõuta, et kohus tunnistaks adopteerimise põhjused kaaluvaks; 4) kui adopteerijal juba olemas teisi adopteeritud, võib ta adopteerida ka ilma viimaste nõusolekuta, ja 5) lapse ema nõusolek nõutakse ainult sel juhtumil, kui ta on sisse kantud emana sünnimeetrikasse, või kui lapse sündimine temalt on kindlaks tehtud kohtuteel (BES § 183¹).

Alaalistele vaeslastele adopteerimiseks on tarvilik nende eestkostjate nõusolek (BES § 184). Isik loetakse adopteerituks nii pea kui vastav kohus adopteerija palvel kinnitab adopteerimise (BES § 185). Isikud, kes adopteeritud enne nende täisealisust, võivad täiealiseks saamisel ära ütelda adopteerimisest (BES § 186).

Adopteeritud isik astub oma adopteerijate perekonda, kes omavad tema üle vanemate võimu; tema ise aga omab kõik lühialikkude ja abielusündinute laste õigused (BES § 187). Vene Valitseva Senati, seletusel (29. V. 1898 ja 17. XII. 1899) on adopteerijal õigus nõuda, et registreerimise teel adopteerimise aktis adopteeritavale oleks kinnitatud isanimiks tema, adopteerija nimi. Tihti adopteerimine tegelikult asendab seadustamist seal, kus viimane võimata, näiteks kui lapsed sündisid olemasoleva abielu ajal, kuid mitte abikaasast, mil juhtumil ka hiljem järgnenud vanemate abielu ei anna seadustamist. Niisugusel korral adopteeritava ilma isanimeta jätmise takistaks adopteerimise side tihedust.

Adopteerimise protsessuaalne kord on ettenähtud Tsiiviil-kohtupidamise seaduse §§ 1908—1912. 1919. a. Kohtuministri ringkirjaga (RT 4 — 1919) määrati adopteerimised üldiselt alluvaks Rahukogule. Enne seda allusid Balti kubermangude vallakohtu seaduse (§ 276, 277) põhjal talupoegade palved talupoja seisusest laste ja leidlaste adopteerimiseks vallakohtutele.

Adopteerimise palved esitatakse nüüd sellele Rahukogule I astmele, kelle piirkonnas on adopteeritava elukoht. Adopteeri-

mise lõpetamise (äraütlemise) palved esitatakse sellele Rahukogule, kelle poolt adopteerimine on kinnitatud (Tsiiviil. kp. s. § 1908).

Kohus teatab pooltele kohtukutsetega päevast, millal asi on määratud kuulamisele ja veendudes adopteerimise palvel seaduslikkuses ja õiguses, samuti ära kuulates asjaosaliste suusõnalisi seletusi kui nad ilmunud kohtuistungile, teeb määruse adopteerimise kinnitamiseks. Samas korras lahendatakse adopteerimise äraütlemise palved (Tsiiv. kp. s. § 1910).

Perekonnaseisuametniku ülesandeks on registreerida adopteerimist ja adopteerimise lõpetamist sünniregistris ja perekonnaregistris. See sünnib seadusejõusse astunud kohtuotsuse alusel.

Sünniakti äärele kantav adopteerimise märkus sisaldab kohtu nimetuse, kes kinnitanud adopteerimise, otsusetegemise aja, otsuse seadusejõusse astumise aja või vähemalt viite sellele, et otsus on astunud seadusejõusse, otsuse kokkuvõtliku sisu, märkuse tegemise aja ja perekonnaseisuametniku allkirja. Näitlikult oleks niisugune märkus järgmine: „Rakvere-Paide Rahukogu tsiiviilosak. määrusega 18. jaanuarist 1934 nr. 460, missugune on astunud seadusejõusse, on Lembit Kütt kinnitatud abielupaari Jüri ja Aino Tammelehe adopteeritud lapseks, andes temale perekonnanimeks „Tammeleht“ ja isanimiks „Jüri“.

1. märtsil 1934. Joh. Tare (allkiri) perekonnaseisuametnik.“

Akti äärele välja kirjutatud perekonnanimi „Kütt“ paigutatakse klambritesse ja kirjutatakse juurde uus perekonnanimi „Tammeleht“ ning kantakse sünniregistri tähestikku „T“ tähe alla. Kui sünniakti teine eksemplar on hoilul Siseministeeriumis, saadetakse ära kiri märkusest ühes kohtuotsusega Siseministeeriumile. Siseministeerium teatab perekonnaseisuametnikule märkuse sissekandmisest, saates tagasi kohtuotsuse (Prs. s. juhtn. § 58).

Peale ültähendatud märkuse on praktikas vahest märgitud akti äärele ka lähemad andmed adoptiivvanemate kohta, nagu nende sünniajad, -kohad, elukutseline tegevus ja alaline elukoht.

Perekonnaregistris märgitakse adopteerimist kõigepealt adopteeritud isiku erileheküljele märkuste lahtrisse järgmiselt: „Lembit Kütt on Rakvere-Paide Rahukogu määrusega 18. jaan. 1934 kinnitatud abielupaari Jüri ja Aino Tammelehe adopteeritud lapseks, andes temale

perekonnanimeks „Tammeleht“ ja isanimeks „Jüri“. Nime lahtris märgitud perekonnanimi „Kütt“ paigutatakse klambrisse. Perekonnaregistri tähestikusse paigutatakse tema kohta uue perekonnanime järele uus kaart endist kaarti tähestikust välja võtmata.

Edasi kantakse adopteeritu adoptiivanemate perekonnaregistri erileheküljele laste lahtrisse, andmetega, mis ette nähtud märkida laste kohta, juurde märkides, missuguse kohtuotsusega ja millal adopteeritud.

Kui kohtuotsuses, millega isik adopteeritud, ei ole nimetatud adopteerija (mehe) seaduslik naine, ei tule mehe poolt adopteeritud last naise erileheküljele märkida (Sisemin. adm. os. seletus 16. III. 1931 nr. 1793).

Adopteerimisest tuleb eraldada võõra lapse kasvatada võtmist ilma kohtuliku kinnitusega, (vt. Balti eraseaduse §§ 193—196), millega ei ole ühenduses perekonnaja pärandusõiguste üleminek ega perekonnanime muutmist ja mida sellepärast ei tule ka registreerida sünniaktis ja perekonnaregistris.

Kohtukutsete ja maksuteadaannete edasisaatmise viisidest.

Kuni 1929. aastani toimiti igasugu kohtukutsete ja teadaannete edasisaatmist täiesti juhuslikult ja iga asutis toimis nii kutsete ja teadaannete registreerimisel kui edasisaatmisel isemoodi ja erinevalt teistest samalaadseist asutisist või teistest, samasuguse kirja registreerimise või edasisaatmise viisidest. Nii näiteks üks kohtuasutis lisas kutsete saatmisel veel juurde erilise kaaskirja — ja osa jälle saatis ilma kaaskirjadeta. Juba sel ajal oli vallavalitsustel korraldus kohtukutseid lauajuhendisse mitte kanda, mida ka peamiselt ei tehtud. Kuid osa kutseid, mis saadetud eraldi kaaskirja juures kanti ikkagi lauajuhendisse, sest oli ju kaaskiri otseselt sihitatud vallavalitsusele ja sarnane kiri tuli ja tuleb ka edaspidi täie õigusega lauajuhendist või saadudkirjade raamatust läbi kanda.

Nagu öeldud kehtis sarnane ebäühtlane kord üldiselt kuni 1929. aastani, milline lahenes alles Kohtu- ja siseministeeriumi ringkirjaga 11. nov. 1929. a. nr. 1523, kus muuseas lausutakse:

„1) politsei ja vallavalitsuste kaudu saadetavad kutsed saadetagü ilma kaaskirjadeta;

2) kutseid ärgu kantagu väljaminevate kirjade raamatusse, vaid kutseid saadetagü selle toimetuse numbriga, millesse nad kuuluvad...

3) ümbrikule, mis sisaldub politsei ja vallavalitsuste kaudu saadetavaid kutseid märgitagu sisalduvate kutsete arv ja toimetuste numbrid, millesse kutsed kuuluvad, näiteks: „3 kutse ts. t. nr. 45; 1 kutse kr. t. nr. 30“. Sellest korrast on ka ena-

masti kinni peetud, kuid tuleb aga siiski ette, et mõned rahukohtu sekretärid saadavad veel praegugi millegipärast kutseid kaaskirja juures; kuigi kutse on kiire ja kaaskirja peal on märke „tähtajaline“, ei põhjusta see, et kutse saaks sellepärast ruttem kätte antud, kui ilma kaaskirjata. Sest vallavalitsus või politsei peab nii-kui-nii silmas kutsel tähendatud kohtusse ilmumise aega ja talitab siis ka vastavalt sellele kas rohkem või vähem kiiresti. Pealegi võib ütelda, et vallavalitsuste kantseleides on sarnased kaaskirjad ainult tülikaks, sest käskjalg saades kutse jätab tingimata kaaskirja maha, mis jääb seisma teiste postilt saadud paberite juurde. Tuues kutse II eksemplari tagasi peale täitmist, saadetakse viimane kohe ära vastavale kohtule, kuna võib juhtuda, et kaaskirja pole meeles parajasti juurde lisada, nii jääb viimane maha ja mõne aja möödudes, leides, et tähendatud kiri juba liialt kaua seisab, algab muidugi asjata kutse otsimine.

Eelpool nimetatud ringkirja II osas on ka juhised politseiasutistele ja vallavalitsustele, kutsete tagasisaatmise asjas, millede siin juures meeldetuletamine ei ole üleliigne ja mis kõlab järgmiselt:

„1) täidetud kutsete teised eksemplariid kui ka täitmata kutsed saadetagü tagasi ilma kaaskirjadeta, kusjuures ümbrikule märgitagu sisalduvate teisendite või kutsete arv ja toimetuste numbrid;

2) nõutavad andmed tunnistajate elukohtade kauguse kohta märgitagu kutsete teisenditele, ilma et nende andmete kohta erilist kirja kirjutataks; samuti märgitagu kätteandmatutele tagasisaadetavatele

kutsetele põhjused, miks need on jäänud kätteandmata;

3) on üks või mitu samas toimetuses saadud kutset üleantud teisele politsei asutusele või vallavalitsusele edasiandmiseks, siis tähendatagu see asjaolu ühele samas toimetuses tagasisaadetavale kutsele või erilehele;

4) seal kus kutsete tagasisaatmiseks on sisseseatud vastavad stemplid, võib neid ka edaspidi tarvitada, kinnipidades pp. 2 ja 3 eeskirjadest, kuid politseiasutustes ärgu kirjutatagu tagasisaate pealkirjadele ega kirjadele kahte allkirja nagu seni tehakse: jätkub komissari, konsaabli või jaoskonna asjaajaja allkirjast“.

Samasugune ebaühtlane kord valitseb praegu ka igasuguste maksuteadaannete edasisaatmisel.

Postimäärustiku §§ 89, 616 ja 1072 muutmise määruse (R. T. nr. 8 — 1934.) § 89 muudatuse kohaselt on lubatud edasi saata posti kaudu nii riigi kui ka omavalitsuste poolt saadetavaid ja samuti riigi ja omavalitsusteasutistele kuuluvaid maksude teadaandeid, trükitoodete taksiga. Kuna seadus jätab lahtiseks, kas kaaskirjade juurdepanemine maksuteadetele on lubatud trükitoodete taksi all saatmise pu-

hul või mitte, siis võib kas kaaskirjaga saadetud maksuteadaanded postile pannes saada asjatult maksustatud 2 sendi asemel 10 sendiga, või veel halvemal juhul 2 sendiga maksustatud kiri, kus asub maksuteade kaaskirjaga võib saada maksustatud postil juurdemaksuga, sest keelab ju sama § 89 otsekohe kviitungi tagasisaatmisel trükitoodete taksi all, lisada juurde muud kirjavahetust.

Suur osa vallavalitsusi saadab ka praegu maksuteadaandeid ilma kaaskirjadeta, kuid teine osa saadab jälle kaaskirjadega. Üldiselt peab aga soovitama ilma kaaskirjadeta maksuteadaannete saatmist. Kõigepealt sarnases asjas kaaskiri on täiesti üleliigne, kus palutakse „juuresolev teade anda kätte viimasel nimetatud isikule“, kuna isiku nimi on muidugi maksuteadaandel, samuti on ka aadress märgitud teate äärele, mis on ka soovitav — ja milleks siis veel see kaaskiri, sest vallavalitsus või politsei teab väga hästi, mis saadud teadaandega tuleb teha. Muidugi nõuab ka sarnaste kaaskirjade kirjutamine asjata ja ülearust tööd.

Üldiselt peab tähendama, et mida lihtsamalt ja vähem paberit määratakse teadete ja kutsete edasisaatmisel, seda otsarbekohasem ja odavam see tuleb.

Riigikohtu seletusi.

Kas omavalitsused oma sundmäärustes üldkorrast erandeid tehes võivad neile eranditele anda säärast sisu, et tema kohaldamine oleneks mõne asutise näengust?

Vastus eitav.

Kehtivad seadused, andes omavalitsuste volikogudele õiguse sundmääruste andmiseks kohaliku üldise hüveolu alal, ei õigusta neid tegema erandeid üksikute isikute suhtes oma näengu järgi, sest seesugused erandid ei vasta sundmääruse iseloomule, mis peavad ühtlaselt kohuslikud olema kõikide elanikkude kohta. Sundmäärused, nagu seadused ja määrusedki, peavad olema üldise iseloomuga ja kehtivad kõikide kodanikkude kohta ühetaholiselt, kes teatavas olukorras, ja üldisest korrast erandite tegemist ei või sõltuvaks teha kellegi lihtsast näengust, sest see ei oleks muu kui omavoli õigustamine.

RkhA toim. nr. 719 I — 1933.)

Kes kannab maavalitsuse protesti puhul maavalitsuse

enese nõudmisel või kohtu enese algatusel ülekuulatud tunnistajate kulud?

Vastus: riigikassa.

Administratiivkohtu korra § 39 järgi on maakonnakomissaride ja teiste järevalveametnikkude protestid kõigist maksudest vabad. Kuulatakse nende nõudmisel või kohtu enese algatusel tunnistajad või eksperdid üle, siis kannab need kulud riigikassa. Oma valitsuse aj. järevalve seaduse (RT 78 — 1919) § 3 põhjal maavalitsus teostab järevalvet valla- ja aleviomavalitsuste tegevuse seaduslikkuse üle ning selleks on maavalitsusel mainitud seaduse § 8 juhatusel samad õigused ja kohused, mis siseministril linna- ja maaomavalitsuste kohta selle seaduse §§ 4—7 ettenähtud korras. §§ 4 ja 5 põhjal siseministril on õigus linna- ja maaomavalitsuste organite otsuste vastu avaldada proteste administratiivkohtu korras. Järelikult võib sama teha ka maavalitsus valla- ja aleviomavalitsuste organite suh-

tes. Sellest selgub, et maavalitsus on vala- ja aleviomavalitsuste suhtes see „ülevalveametnik“, kellest räägib AKK § 39, ning kui tema palvel või kohtu enese algatusel tunnistajaid üle kuulatakse, siis tunnistajate kulud kannab riigikassa.

(Rkha toim. nr. 771 I — 1933.)

Kas Vabariigi Valitsuse poolt 19. I. 1920 vastu võetud seaduse nr. 83 (RT 18/19 — 1920) § 62 annab omavalitsustele piiramatu võimaluse tagantjärele makse määrata?

Vastus: eitav.

Küsimuses mainitud seaduse § 62 järgi maksumaksjad, kes teiste hulgast välja jäänud või kellele on liiga väike maks määratud, peavad omavalitsustele puudujäänud summad tagantjärele maksuma. Niisugune järelmaksu nõudmise õigus on omavalitsustel kolme aasta jooksul, selle aasta algusest arvatult, mille jooksul maksu puudujääk avalikuks tuli. Ekslik on arvamus, et seda paragrahvi tuleb nii

mõista, et omavalitsustele on jäetud piiramata võimalus tagantjärele makse määrata ja et ainult maksu sissenõudmise õigus aegub kolme aastaga, sest see ei ole kokkukõlas selle paragrafi mõttega. Mainitud paragraf käsitleb tagantjärele maksumist, mitte aga maksu sissenõudmise korda.

(Rkha toim. nr. 812 II — 1933.)

Kas isikumaksu määramisel tuleb abielunaised arvata samasse liiki, millesse on arvatud nende abielumehed?

Vastus: eitav.

Abielumeeste vara ja sissetulek võivad küll aluseks olla nende abielunaiste jõukuse arvutamisel, kuid kunagi ei saa väita, et abielunaistel on sama vara ja sissetulek kui nende abielumeestel, kui abielunaistel enestel vara ega sissetulekut ei ole, arvata ka samasse liiki, millesse liigitamise osuse kohasel on arvatud nende abielumehed oma vara ja sissetuleku järgi.

(Rkha toim. nr. 9 I — 1934.)

Küsimusi ja vastuseid.

Küsimus Nr. 23. Tööstusmaksu tasumise kohustusest.

Kellegil isikul on Tallinnas kalatööstus ja äri, mille kohta võeti ka vastavalt äri- ja tööstustunnistused. Samal isikul on ka Saaremaal kalatööstus, kus ostab kala ülesse, soolab tünnidesse kui ka väikestesse ämbritesse ja purkidesse ja millised lähevad ümbertöötamata müügile. Omanik väidab, et temal pole vaja Saaremaal olevale tööstusele äri- või tööstustunnistust muretseda ega taha ka vallavalitsusele tööstusmaksu maksta, põhjendades seda sellega, et temal on Tallinnas vastavad load võetud, maksud makstud ja Saaremaal asuvale tööstusele pole vaja tunnistuse muretsemist ega selle eest ka tööstusmaksu tasumist.

Palun vastata, kas on vallavalitsusel õigus Saaremaal asuva tööstuse eest tööstusmaksu määrata ja nõuda. *N. vallavalitsus.*

Vastus: Ajutise seaduse valla- ja maakonnamavalitsuste sissetulekute, väljaminekute jne. kohta § 10 alusel on valdadel õigus võtta tööstusmaksu kõigilt valla piirides asuvatelt ja tegevuses olevate äriliste ja tööstusettevõtete pealt. Sellega, kui nimetatud kalatööstus asub valla piirides ja kui ta on tegevuses, siis on valla õigus teda maksustada üldistel alustel.

Küsimus Nr. 24. Kassaoperatsioonide läbikandmistest memoriaalist ja pearaamatust.

Mõned valla- ja alevivalitsused ei kannaks sissetuleku ja väljamineku operatsioone memoriaalis ja pearaamatus mitte igapäev läbi, vaid teevad seda üheainsa sissekandega möödunud kuu eest korraga kuu viimasel päeval. See on väga praktiline ja soodne töö lihtsustamise mõttes.

Kas niisugune viis on lubatud ja seadusepärane? *P. vallasekretär.*

Vastus: Vallaomavalitsuste arvepidamise kord ei tee takistusi sellisel moel sissekannete tegemisele ning sellist moodust praktiseeritakse paljudes omavalitsustes ja osutub väga otstarbekohaseks.

Küsimus Nr. 25. Vallasekretäri kohustetäitja palgamäärast.

Vallasekretäri puhkuse ajaks on määratud vallasekretäri kohustetäitjaks vallasekretäri abi. Kas vallasekretäri abil on kohustetäitja aja eest õigus vallasekretäri normides palka saada või peab tema teenima kohustetäitja ajal ainult vallasekretäri abi palgaga?

K. vallasekretäri abi.

Vastus: Kui vallasekretäri abi on määratud vallasekretäri kohustetäitjaks, järelvalveasutuse poolt, siis on ta õigustatud saama vallasekretäri palka, kui ta on aga määratud vallaomavalitsuse poolt, siis tuleb tasu vahakord korraldada kokkuleppel vallavalitsusega.

Küsimus Nr. 26. Vallasekretäri kutse omandamisest.

Kas on alust kuuldsil, et tulevikus pääsevad vallasekretäride kutseeksamil ainult kesk-kooli haridusega isikud ja kas tehakse erandeid praegustele vallasekretäride abidele?

Vastus: Meie teada sel kuuldsusel ei ole praegu mingisugust alust, ja sellepärast ei või meie ka midagi kindlat vastata.

Küsimus Nr. 27. Vallasekretäri abi puhkusest.

Kas sekretäri abi saab puhkust ka sel korral kui maaolikogu poolt puhkust kindlaks pole määratud?

X. P.

Vastus: Sel korral oleneb puhkus vallavalitsusest, mis tuleb korraldada kokkuleppel viimasega.

Küsimus Nr. 28. Valla erikapitali kasutamist.

Kui vallal on olemas erikapitalid ja need on paigutatud volinikkude otsustega panka hoiule, kas neid summe võib vallavalitsus oma äranägemise järele välja tuua ja neid kasutada?

X. P.

Vastus: Valla erikapitale võib kasutada teisteks otstarveteks ainult vallavolikogu otsusel ja järeelvalve asutuse nõusolekul.

Küsimus Nr. 30. Jahiseaduse tõlgitsemisest.

1. Jahiseaduse § 1 alusel kuulub jahipidamise õigus maaomanikule, millist õigust maaomanik võib edasi anda ainult väljarentimise teel (§ 6). Kui maaomanik rendib jahipidamise õiguse edasi, kas siis ta võib jahirendilepingusse võtta punkti, mis jätab talle omal maa-alal jahipidamise õiguse alles?

2) Kui maaomanikud moodustavad Jahiseaduse § 14 alusel omavahelisel kokkuleppel jahipiirkonna, kas tohib siis üks maaomanik teise maaomaniku maale (kellele maad kuuluvad jahipiirkonda) jahti pidama minna, või võib maaomanik teise maaomaniku maale jahti pidama minna maaomaniku loal kui jahikülaline? Kas annavad § 14 toodud väljendused „maaomanikude soovil ja omavahelisel kokkuleppel“ maaomanikkudele sarnast kokkuleppe võimalust, mis võimaldaks neil üksteise maadel jahipidamist ilma eriliste lubadeta?

3) Jahiseaduse § 21 alusel võivad maaomanikud ja rentnikud oma jahikülalistele lubada tasuta jahipidamist nimeliste kirjalikkude jahilubadega. Kas nendel jahilubadel on ettenähtud ka ajamäära, kui kaua aja peale võib niisuguseid jahilubasid anda?

Vastus: 1) Jahiseaduse § 1 ja teiste mõiste

ei takista võtta lepingusse punkti, mille järgi omanikule jääb jahipidamise õigus ka väljarentimise korral.

2) Kuna jahiseaduse kohaselt kuulub jahipidamise õigus ainult maaomanikule omal maa-alal, siis võib maaomanik teise maaomaniku maale jahti pidama minna ainult jahikülalisena.

3) Jahiseadus ei näe ette aja määra jahilubade suhtes, mis annavad jahipiirkondade omanikud või rentnikud oma jahikülalistele, mispärast nende lubade aeg pole piiratud.

Küsimus Nr. 31. Tasuta jahitunnistuste andmisest.

1) Kas vallavalitsusel on õigus anda tasuta jahitunnistust isikule, kes talu on kasutanud üle 30 aasta? Kinnisvara omanik — talupidaja öde asub juba pikemat aega Nõukogude Venes, kuid oma vennale, kes praegu talu kasutab on taanud üldvolituse oma asjade ajamiseks.

2) Taluomanik on surnud, kas temast mahaäänud talu maa peal jahipidamiseks on õigus vallavalitsusel anda tasuta jahitunnistust pärijatele?

Vastus: 1) Jahiseaduse § 36 järele antakse tasuta jahitunnistusi jahipidamiseks ainult jahitunnistuse omanikule kuuluvail maa-aladel ja veekogudel. Kuna üldvolinik asendab igas asjas oma volitajat, siis peaks olema õigus vallal välja anda üldvolinikule tasuta jahitunnistust.

2) Kui pärijad on kinnitatud kohtulikult pärimisõigustesse, siis on nemad juba vastava kinnisvara omanikud ning sellepärast peaks olema õigus anda nendele tasuta jahitunnistust, kuid ainult neile tegelikult kuuluval maa-alal.

Küsimus Nr. 32. Jahitunnistuse väljaandmisest.

Jahiseaduses on öeldud, et jahitunnistused antakse kalendriaastaks. Kui isik tahab tunnistust teatud aastaks ja vallavalitsus selle välja annab eelmise aasta jaanuaris, veebruaris jne., kas tunnistus siis on maksev ka väljaandmise aastal, ehk kui isik tahab detsembri kuul jahti pidada ja detsembri kuul ka jahitunnistuse välja võtab, kas siis on tunnistus maksev ainult detsembri kuu jooksul?

Vastus: Jahiseaduse § 36 põhjal antakse jahitunnistusi üheks või kolmeks kalendriaastaks. Seaduse mõtte järele üheks kalendriaastaks väljaantavad jahitunnistused maksavad ainult selle kalendriaasta kohta, mille kohta nad võetud vaatamata sellele, millal nad välja antud. Seadus ei näe aga mingisuguseid takistusi neid tunnistusi väljavõtta enne uue kalendriaasta algust.

Vastutav toimetaja: F. Wellner. Väljaandja: Eesti Maaomavalitsuste Liit.

Zimmermanni kirjukoja Tallinnas, Lühike jalg 4.

Revisioon
Учредительное общество
1933